

Cirkulärnr: 2000:38
Diariernr: 2000/0923
Handläggare: Håkan Hellstrand
Sektion/Enhet: Tillväxt & Regional utveckling
Datum: 2000-03-30
Mottagare: Kommunstyrelsen
Ansvariga för arbetsmarknadsfrågor
Ansvariga för personalfrågor
Rubrik: Regeringens arbetsmarknadspolitiska proposition

Tillväxt & Regional utveckling
Håkan Hellstrand

2000-03-30

Kommunstyrelsen
Ansvariga för arbetsmarknadsfrågor
Ansvariga för personalfrågor

Regeringens arbetsmarknadspolitiska proposition

Förnyad arbetsmarknadspolitik för delaktighet och tillväxt, prop. 1999/2000:98

Regeringens övergripande mål ligger fast. Den öppna arbetslösheten ska minska till 4 procent vid slutet av år 2000 och andelen reguljärt sysselsatta av befolkningen ska öka till 80 procent år 2004. För att uppnå detta har arbetsmarknadspolitiken tre uppgifter – platsförmedling, kompetenshöjning/ utbildning och stöd till grupper med svag ställning på arbetsmarknaden.

Propositionen innebär en tydlig markering att arbetsförmedlingarna har ansvaret för att förhindra en marginalisering av svårplacerade arbetslösa.

Aktivitetsgarantin

Nytt arbetsmarknadspolitiskt program för arbetslösa som hotas av långtidsinskrivning

Regeringen föreslår att en aktivitetsgaranti införs i hela landet från och med den 1 augusti i år. Målgrupp är arbetslösa personer som är äldre än 20 år och som är eller riskerar att bli långtidsinskrivna. Regeringen betonar vikten av att personer som uppbär socialbidrag av arbetsmarknadsskäl erhåller samma möjligheter att omfattas av aktivitetsgarantin som arbetslösa som uppbär arbetslöshetsersättning. Regeringen menar att det är särskilt angeläget med en aktiv samverkan mellan kommunen och arbetsförmedlingen för att arbetslösa socialbidragstagares behov av arbetsmarknadspolitiska insatser skall tillgodoses. Regeringen förutsätter därför att ett formaliserat samråd sker mellan arbetsförmedlingen och socialtjänsten om vilka personer som anvisas till aktivitetsgarantin.

Arbetsförmedlingsnämnderna har också en viktig roll när det gäller att finna formerna och skapa utrymme för insatser inom ramen för aktivitetsgarantin för dessa personer. AMS kommer att få i uppdrag av regeringen att i samråd med socialstyrelsen närmare utforma kriterierna för vilka socialbidragstagare som kan placeras i åtgärden.

Om förmedlingen gör bedömningen att det finns en risk för långtidsinskrivning och att personens framtida anställbarhet främjas av snabba insatser kan individen komma att omfattas av aktivitetsgarantin från första inskrivningsdagen.

Aktivitetsgarantin har fyra syften – att ge en stabil och uthållig aktivitet, att bryta rundgången mellan åtgärder och öppen arbetslöshet, att säkerställa att arbetslösa aktivt söker arbete även när de deltar i någon åtgärd samt att utveckla metoder som gör det lättare att aktivera de som drabbas av glesbygdens strukturproblem och de större städernas segregation.

Den enskildes medverkan i aktivitetsgarantin ska bygga på den handlingsplan som upprättats i samråd med den arbetslöse. Handlingsplanen ska även innehålla krav på geografisk och yrkesmässig rörlighet med beaktande av den enskildes sociala situation. Befintliga arbetsmarknadspolitiska åtgärder och Europeiska Socialfondens mål 3 ska utnyttjas inom ramen för ett större sammanhållet program.

Arbetsförmedlingen är ansvarig för att lämpliga insatser kan erbjudas de arbetssökande. Arbetsförmedlingen ska för ändamålet kunna samverka med bl.a. kommuner, grupper av arbetsgivare, bemanningsföretag, ideella och ekonomiska föreningar exempelvis kooperativ.

Inom ramen för aktivitetsgarantin ska de arbetslösa erbjudas en heltidsaktivitet till dess att de kan få ett arbete (i minst sex månader utan att parallellt med arbete ha deltagit i andra aktiviteter inom ramen för aktivitetsgarantin), påbörjar en utbildning i det reguljära utbildningsväsendet eller själv väljer att lämna aktiviteten. De individuella handlingsplanerna och åtgärderna ska omprövas regelbundet, minst en gång per år.

Deltagarna får aktivitetsstöd eller lön för vilken det lämnas någon form av anställningsstöd. Aktivitetsstödet motsvarar ersättningen från arbetslöshetsersättningen för de som är berättigade till sådan och 103 kronor per dag för den som ej är kvalificerad.

Ersättning för kringkostnader ska i vissa fall kunna lämnas till den som anordnar aktiviteter inom ramen för aktivitetsgarantin.

Kommunförbundet ser positivt på att arbetsförmedlingarna får ett tydligt ansvar för arbetslösa med svag ställning på arbetsmarknaden. Det är mycket viktigt att det samarbete mellan arbetsförmedlingar, kommuner och andra som nu bedrivs på många håll kan fortsätta att utvecklas med stöd av aktivitetsgarantin. Det måste finnas en öppenhet för att lokala lösningar kan komma att se ut på ett annat sätt än de centrala reglerna för aktivitetsgarantin kan förutse.

Det borde vara självklart att kommunerna finns representerade vid utformandet av kriterierna för vilka personer som ska kunna anvisas till aktivitetsgarantin.

Ersättningsreglerna inom aktivitetsgarantin är enklare än inom utvecklingsgarantin för 20-24 åringar. Det är bra att aktivitetsstöd och socialbidrag inte blandas ihop och samma lösning borde användas för utvecklingsgarantin, dvs. att deltagarna alltid får aktivitetsstöd oavsett om de har socialbidrag eller ej.

I propositionen nämns inget om att nivån på det lägsta aktivitetsstödet ska höjas, men i uttalanden från näringsdepartementet har det aviserats att regeringen ska föreslå en höjning till cirka 200 kronor i vårpropositionen. Det är förändring som är lätt att ställa sig bakom. Förbundet har länge ansett att den lägsta ersättningsnivån ska återställas till åtminstone 240 kronor per dag.

Särskilt anställningsstöd för äldre

Inom ramen för aktivitetsgarantin föreslås ett nytt särskilt anställningsstöd för äldre personer vars möjligheter till reguljära arbeten ter sig särskilt ogynnsamma. En anställning med särskilt anställningsstöd ska kunna komma ifråga för den som fyllt 57 år, varit arbetslös eller har deltagit i en arbetsmarknadspolitisk åtgärd i minst 24 månader och omedelbart före anvisningen under samma tid varit anmäld som arbetssökande på arbetsförmedlingen samt tagit del av aktivitetsgarantin i minst 3 månader. Stödet lämnas i 24 månader med 75 procent av lönekostnaden, dock högst 525 kronor per dag. Den som är anställd med särskilt anställningsstöd omfattas inte av anställningsskyddslagen.

Enligt nu gällande bestämmelser i lagen om arbetslöshetsförsäkring ska, när arbetsvillkoret prövas, bortses från förvärvsarbete som arbetsgivaren finansierat med stöd av förordningen om anställningsstöd. Sådant arbete är dock återkvalificerande. I propositionen föreslås att detta även fortsättningsvis ska gälla, dock med tillägget att arbete med särskilt anställningsstöd inte ska vara återkvalificerande.

Svenska Kommunförbundet anser att arbetslöshetsförsäkringens bestämmelser bör ändras så att förvärvsarbete ska räknas som arbetad tid när arbetsvillkoret prövas — oavsett om arbetsgivaren erhåller statlig lönesubvention eller ej för anställningen. Det är inte rimligt att försäkringen hanterar arbetstagare olika beroende på hur arbetsgivaren finansierar anställningarna.

Regelförenklingar

Från och med den 1 augusti 2000 ska de arbetsmarknadspolitiska åtgärderna indelas i sju olika program – arbetsmarknadsutbildning, arbetspraktik, anställningsstöd, utvecklingsgaranti, start av näringsverksamhet, projekt med arbetsmarknadspolitisk inriktning samt särskilda insatser för arbetshandikappade. I programmet utvecklingsgaranti ingår både aktivitetsgarantin och ungdomsgarantin (20-24 åringarna), i projekt ingår både datortek och kommunalt ungdomsprogram.

En ny lag om arbetsmarknadspolitiska program föreslås

En ny lag – lagen om arbetsmarknadspolitiska program – införs från och med den 1 augusti 2000. Den ersätter lagen (1995:706) om kommuners ansvar för ungdomar, lagen (1997:1268) om kommuners ansvar för ungdomar mellan 20 och 24 år och lagen (199:1781) om arbetsmarknadspolitiska aktiviteter som upphör att gälla vid samma tidpunkt.

Åtgärden utbildningsstöd upphör

Idag finns två former av stöd till arbetsgivare som utbildar sina anställda; bidrag till utbildning i företag och utbildningsstöd. Regeringen föreslår att åtgärden utbildningsstöd ska upphöra den 1 augusti 2000. Regeringen anser att det även i framtiden är viktigt att stimulera arbetsgivare till kompetensutveckling av sina anställda men menar att *bidrag till utbildning i företag* fortsättningsvis bör ha denna uppgift. Stödet ska kunna användas som delfinansiering inom det nationella programmet för Europeiska Socialfondens mål 3. Stödet ska också kunna användas för att finansiera IT-utbildning för anställda inom offentlig sektor, framför allt riktad till kvinnor.

OSA får inte lämnas till konkurrensutsatt verksamhet

Enligt nu gällande regler får skyddat arbete i form av OSA inte avse industriell tillverkning. Regeringen anser att konkurrensaspekten är så viktig att stöd till OSA inte ska lämnas om det skyddade arbetet bedrivs inom konkurrensutsatt sektor eller verksamhet.

Arbetsförmedlingsnämnder blir arbetsmarknadsnämnder

Regeringen anser att instruktionen för AMV bör förtydligas vad gäller arbetsförmedlingsnämnderna så att det blir tydligt att målen för den nationella arbetsmarknadspolitiken skall prioriteras. Regeringen föreslår att arbetsförmedlingsnämnderna byter namn till arbetsmarknadsnämnd för att betona att uppdraget är mer omfattande än den rena förmedlingsverksamheten. Detta innebär inte någon inskränkning av nuvarande uppgifter utan är mer en markering av att en av huvuduppgifterna för arbetsmarknadspolitiken är att den skall underlätta geografisk och yrkesmässig rörlighet.

Regeringen anser att den kommunala majoriteten skall gälla även fortsättningsvis och att olika lokala intressen finns företrädda. Bland ledamöterna från den kommunala sidan skall det finnas personer med insikt om bland annat sociala frågor, arbetsmarknad och skola. Det är även lämpligt att kunskaper om försäkringskassans område finns bland ledamöterna. Ordföranden skall besitta goda kunskaper om såväl den nationella arbetsmarknadspolitiken som den lokala arbetsmarknaden.

Arbetsmarknadsnämndens uppdrag skall vara:

- att medverka till att målen för den nationella arbetsmarknadspolitiken uppnås,

- att medverka till att finna former och skapa utrymme för aktivitetsgarantin för personer med svag ställning på arbetsmarknaden,
- att ansvara för kvaliteten i ungdomsgarantin för ungdomar,
- att skapa samsyn mellan olika aktörer för att främja att varje individs arbetsförmåga tas tillvara så att det blir möjligt för den enskilde att försörja sig genom eget arbete,
- att mobilisera det lokala arbetsmarknadsutbudet och
- att medverka till att den arbetsmarknadspolitiska verksamheten utformas utifrån lokala förutsättningar och behov inom ramen för den statliga arbetsmarknadspolitiken.

Regeringen framhåller att det åligger AMS och länsarbetsnämnderna att se till att samtliga ledamöter i såväl styrelse som i arbetsmarknadsnämnder får en god introduktion och fortlöpande utbildning inom det område där de skall verka.

Ytterligare information

På Kommunförbundets hemsida <http://www.svekom.se/arbliv/index.htm> finns det en länk till propositionen i sin helhet. Vissa frågor med anknytning till arbetsmarknadspolitiken kommer också att tas upp i vårpropositionen som kommer den 13 april och i en särskild proposition om arbetslöshetsförsäkringen i maj.

Frågor med anledning av detta cirkulär besvaras av Vivi Libietis, Åsa Person och Håkan Hellstrand på sektionen för tillväxt och regional utveckling samt Lars-Gösta Andréen på förhandlingssektionen.

SVENSKA KOMMUNFÖRBUNDET
Tillväxt & Regional utveckling

Martin Andreae

Håkan Hellstrand